

Obsahom i rozsahom najširšia je štvrtá kapitola zaoberajúca sa *sociologickou problematikou sídel a regiónov*. Prvá časť je venovaná sociologickej problematike mesta. Približuje viaceré teoretické koncepcie, prezentuje špecifiká vývoja miest na Slovensku a charakter ich priestorovej organizácie. Časť venovaná sociologickej problematike dediny hovorí aj o možnostiach budúceho vývoja slovenskej dediny a vidieka. V období koncipovania novej regionálnej politiky slovenskej spoločnosti v kontexte európskej integrácie vystupujú ako výsostne aktuálne časti venované regionálnemu rozvoju a participácii ako faktoru sídelného rozvoja.

Posledná časť publikácie sa pokúša nájsť *východisko z krízy*, v ktorej sa moderná spoločnosť ocitla. Autor sa jednoznačne pridáva ku kritikom dnešnej spoločnosti, poukazuje na hrozby, ako je globálna ekologická kríza, kríza hodnotového systému človeka, kultúry a pod. Za jednu z možností riešenia považuje aj koncepciu udržateľného rozvoja, vidí v nej nádej na nové smerovanie modernej spoločnosti a jej nového vzťahu k prostrediu.

Publikácia Petra Gajdoša je veľmi aktuálnym a cenným príspevkom k etablovaniu a rozvoju priestorovej sociológie na Slovensku. Otvára však i celý rad problémov, aktuálnych nielen pre sociologickú oblasť. Odporúčame ju do pozornosti predovšetkým učiteľom a študentom vysokých škôl, ale i širšej odbornej a laickej verejnosti.

Katarína Moravanská

Desať rokov po Riu

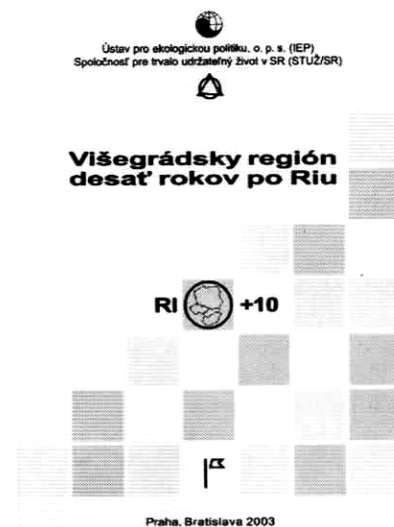
M. Huba, V. Třebický, V. Ira, J. Novák, W. Stodulski, V. Eri, J. Hanušin, V. Hudek: **Višegrádsky región desať rokov po Riu**. Vydal Ústav pro ekologickou politiku, o. p. s., Praha a STUŽ SR Bratislava, 2003.

Kniha renomovaných autorov poskytuje na pomerne malom priestore komplexný prehľad o zmenách v kraji-

nách V4 v uplynulom desaťročí z aspektu udržateľnosti a umožňuje porovnanie vývoja v jednotlivých krajinách. V prehľade sú zahrnuté tri dimenzie udržateľnosti – ekonomická, sociálna a environmentálna. Publikácia je aktualizovanou slovenskou verziou anglickej štúdie obohatenou o niekoľko grafických a textových príloh.

Jadrom knihy je prvá časť. V piatich kapitolách – základné informácie, ekonomika, spoločnosť, životné prostredie a dotazníkový výskum autori analyzujú, hodnotia a porovnávajú, do akej miery sa v krajinách V4 uplatnili princípy udržateľného rozvoja. Práve porovnanie vývoja v Poľsku, Maďarsku, Česku a Slovensku, krajinách, ktoré sú podobné z hľadiska historického vývoja, kultúrnych, spoločenských a hospodárskych pomerov, je jedným z najvýznamnejších prínosov publikácie, nakoľko umožňuje odhaliť a rozlíšiť objektívne aj subjektívne odlišnosti.

Menšie kapitoly ilustrované prehľadnými grafmi sú venované jednotlivým oblastiam zmienených troch dimenzií. Popri tradičných "odvetvových" subkapitolách (napr. priemysel, poľnohospodárstvo, doprava, energia) je v kapitole ekonomika priestor aj pre prierezové subkapitoly (centrálne plánovaná ekonomika, ekonomický rast, rozvoj súkromného sektora). Komplexný pohľad na sociálnu dimenziu poskytuje kapitola spoločnosť, v ktorej je okrem iného zhodnotená demografická situácia a zdravotný stav obyvateľstva, zamestnanosť a príjmy, vzdelanie, informácie a výskum, vzorce výroby a spotreby a ostatné – etnické, sociálno-patologické a iné problémy. Najrozsiahlejšia je kapitola o životnom prostredí. Veľmi podnetné je uplatnenie modelu OECD P-S-R (Pressure – State – Response) pri analýze stavu životného prostredia. Umožnilo to jeho komplexné zhodnotenie a popri odpadoch, znečistení ovzdušia, kvalite a využití vody, pôd a biodiverzity umožňuje zahrnúť aj také fenomény, ako rozvoj urbanizácie, právny rámec, inštitucionálne a ekonomické nástroje a financovanie environmentálneho piliera TUR. Názory na implementáciu TUR v jednotlivých krajinách získané prostredníctvom dotazníkov-

ho prieskumu, uverejnené v piatej kapitole, sú zaujímavé, ale ich výpovednú hodnotu znižuje malý počet respondentov.

Druhá časť knihy je venovaná aktuálnym otázkam a hodnoteniu vývoja a perspektív udržateľného rozvoja v krajinách V4 vo svetle záverov konferencie Rio 10 (*višegrádska Agenda 21*) a Svetového summitu o udržateľnom rozvoji v Johannesburgu.

Publikácia je doplnená 3 prílohami. V prvej sú zhodnotené národné stratégie a inštitucionálne zabezpečenie TUR vo Višegrádskom regióne, grafická príloha predstavuje krajinu V4 prostredníctvom súboru 21 vybraných ukazovateľov, treťou prílohou je anglické znenie Pražskej iniciatívy ku Svetovému summitu o TUR. Cenným zdrojom informácií je aj pomerne bohatá bibliografia.

Publikáciu odporúčam do pozornosti všetkým odborníkom, ktorí sa venujú trvalej udržateľnosti a nemala by chýbať ani v knižniciach tých, ktorí sa zaoberajú problematikou krajín Višegrádskeho regiónu.

Ján Szöllös